

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 11.

V Ljubljani, v petek 15. januarija 1886.

Letnik XIV.

Deželni zbor kranjski.

(XIV. seja, 14. januarija.)

(Konec.)

Dr. Bleiweis potem poroča o proračunu zakladov deželnih dobrodelnih naprav za l. 1886 in o dotični ponudbi reda usmiljenih sester gledé režije. Ponudile so sestre pač zmanjšanje režije in so pripravljene odjenjati pri cenah za kruh, pri drugih jedilih pa ne; zato finančni odsek ni mogel v proračun sprejeti nižih zneskov ter ostanejo oskrbovalni stroški v znesku 38.000 gld. in skupna potrebščina 61.310 gld. Vendar pa naj bode deželnemu odboru skrb, da reč s sestrami vprav v tem smislu, da uvedo v bolnišnici Ljubljanski in v blazničnem oddelku iste cene pri režiji in pri jedilih, kakor so zadnje leto vpeljane na blaznici v Studenci, drugače se ima pogodba usmiljenim sestram odpovedati in uvesti lastna režija.

Baron Schwegel obžaluje, da se je obravnavalo z redom spravila tukaj v razgovor, ker še ni dovršena; on pripozna, da si je red pridobil velike zasluge in da bo mogoče obdržati ga v naših dobrodelnih zavodih, vendar pa se mora korist dežele imeti pred očmi. Dr. Vošnjak pritrdjuje predgovorniku in zagotavlja, da bo deželni odbor gotovo vso svojo skrb obračal na to, da se bodo obravnave z redom usmiljenih sester rešile kolikor mogoče vgodno za deželo. Proračuni se potem potrdijo v sledečih zneskih:

I. Proračun bolnišničnega zaklada za leto 1886 s potrebščino v znesku . . . 61.310 gld. — 1/2 kr. in zaklado v znesku . . . 11.326 „ 32 „

toraj s primanjkljajem . . . 49.983 gld. 68 1/2 kr.

II. Proračun blazničnega zaklada za leto 1886 s potrebščino . . . 47.675 gld. 02 kr. in zaklado . . . 9.852 „ 51 „

toraj s primanjkljajem . . . 37.822 gld. 51 kr.

III. Proračun najdenišničnega zaklada za leto 1886 s potrebščino . . . 4196 gld. 44 kr.

in zaklado . . . 333 „ 20 „

toraj s primanjkljajem . . . 3863 gld. 24 kr.

IV. Proračun porodnišničnega zaklada za leto 1886 s potrebščino . . . 6085 gld. 72 kr.

in zaklado . . . 975 „ 60 „

toraj s primanjkljajem . . . 5110 gld. 12 kr.

Vsi ti primanjkljeji se imajo pokriti iz deželnega zaklada.

Finančni odsek predlaga konečno pri bolnišničnem zakladu za leto 1886 slavnemu deželnemu zboru sledečo resolucijo, ki se sprejme brez ugovora:

„Z ozirom na vsakoletne silne stroške za zdravlila se naroča deželnemu odboru, da ukaže zdravniškemu osebju, da se ima pri svojih ordinacijah strogo posluževati cenejših zdravil in zapisavati jih v cenejših oblikah, kakor se to uspešno godi v vseh Dunajskih bolnišnicah, ne da bi zaradi tega trpeli škodo bolniki.“

Dalje se potrdi računski sklep hiralničnega zaklada za l. 1884 in proračun za l. 1886. Potrebščina znaša 2500 gld., zaklada 2565 gld. 28 kr., toraj bode ostajalo 65 gld. 28 kr.

Dr. Samec poroča o vzdrževanju Turjaške ceste in v imenu gospodarskega odseka predlaga, da naj se sprejmo sledeči nasveti deželnega odbora:

1. Turjaška cesta ostane, kakor doslej, v neposrednji oskrbi deželnega odbora tako dolgo, da se z novim dotičnim zakonom konečno vredí vzdrževanje tukajšnjih javnih, neerarskih cest in potov.

2. Deželni odbor se pooblasti, do tje plačevati polovico vsakoletnih vzdrževalnih stroškov te ceste, ktera pa 1500 gld. ne sme presegrati.

3. Za ostali znesek vsakoletnih vzdrževalnih stroškov skladati ima okraj Ljubljanske okolice 24%, Velikolaški okraj 22%, Ribniški okraj 26% in Kočevski okraj 28% še nepokrite ostale svote.

4. Deželnemu odboru se naroča, da potrebno preskrbi zaradi Najvišjega potrjenja pod točko 3 navedenega sklepa o doneskijh okrajih Ljubljanska okolica, Velikolašče, Ribnica in Kočevje.

Prvi predlog se sprejme brez ugovora.

Pri drugi točki se oglasi poslanec Pakiž in povdarja, koliko imata Ribniški in Kočevski okraj skrbi in stroškov z lastnimi cestami, da je Ribniški okraj izdal za razširjenje svojih cest v prejšnjem letu 3000 gld., da ima v ta namen 20 do 25 odstotkov priklad. Deželni zbor z ledeno-mrzlim srcem gleda na te okraje, ki nimajo nobenih železnic. Pravi se sicer, da bo to le dotlej, da bo ta cesta sprejeta med deželne ceste; ali to se mu zdi ravno tako, kakor da židje še zdaj pričakujejo obljubljenega Mesije. Ko bi morali vsi okraji skrbeti za ceste, ki se po njih vozijo, morali bi za Turjaško cesto skrbeti tudi Črnomelje, ne samo ubogi Ribničani in Kočevarji in za Grosupeljsko bi morali skrbeti Žužemberk, Novo mesto, Metlika, Črnomelj itd. Toraj predlaga sledečo premembo 2. in 3. točke:

„2. Turjaška cesta se izroči v popolno zdrževanje in plačevanje deželnemu odboru do tistega časa, da se tolikanj željno pričakovana cestna postava vresniči in bode ta cesta uvrstena v deželne ceste, z istimi pogoji, kakor veljajo za Grosupeljsko cesto. Okraji Ribnica, Velike Lašče, Kočevje in Ljubljanska okolica se oproste procentnih doklad za to cesto.“

Poslanec Faber podpira Pakižev predlog in omenja, koliko cest ima Kočevje. Pri glasovanju pade predlog poslanca Pakiža in se sprejmo nasveti odsekov.

Dalje poroča dr. Samec o raznih prikladah za okrajno-cestne namene in se sprejmo sledeči predlogi gospodarskega odseka:

1. Okrajnemu cestnemu odboru Črnomeljskemu se dovoli, da sme leta 1886 v tamošnjem cestnem okraju pobirati 12% priklado na vse neposrednje davke z izvanrednim nakladom vred v ta namen, da se pokrije v proračunu za l. 1886 izkazana potrebščina.

2. Od okrajnega cestnega odbora Radečkega za isti namen, kakor ad 1, sklenjena 15% priklada povekša se uradno na 20% ter se deželnemu odboru naroča, da zaradi predpisa in pobiranja te priklade

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviren zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

Kmalo vsi umolknejo ter jamejo zreti protim vratom dvorane. Kaj pa je? Bliža se od slavnostne sobane Vigenjski ženin peljoch nevesto na desnici. Vstopita v modro dvorano k našim gostom. Ali je bila visoka politika, ki so jo ravnokar tako živahno razpravljali, da niso mogli takoj priličiti se novemu položaju, ali pa in to je morda verjetniše, ali pa ste jim preveč oči in srce zavzeli zvezdi, ki ste si ravnokar prikazali. Sploh ni bilo mogoče nekaj časa narediti velikega koraka iz prozaične politike v poetični krog ženitvanjskega veselja. Tako, da je med tem celó nekdo drug naše tri goste prehitil; oni tam v kotu se je, ko je Vekoslava z nevesto v dvorani zagledal, z divana dvignil, kakor da bi mu nova duša bila vdihnjena v omrtvelo telo, enako ilovitemu Adamu v raji. Navzočnost Vekoslavova mu je celó zravnila hrbet in porudečila bleda lica in brez težave si spoznal grofa Gvidona pomlajenega za deset let.

In grof Gvidon z desnico prime za roko mladih ženinov.

„Hvaljen Bog, da mi je dal včakati tega dne. V vajini sredi bodi mi dovoljeno spočiti se na stare dni.“

S čestitanjem obstopijo gostje blaženi par; toda ne sliši se beseda, veselja čut odzvame jeziku moč, v očeh se zablišče solze.

Gospod Poljanec pa:

„Sveta nebesa naj nad vama čuvajo in blagoslovljena bodi vajina zveza na veke.“

„Amen!“ odgovoré vsi.

Tam zdolej pa pod oknom je Cene močno zavriskal: juhe! Ker poln ga je bil, kakor veliki sod tam v kleti po bendimi. No, pa tudi se je vresničilo, dasi le v širšem pomenu, kar je včeraj rekel bil neznanemu gospodu, da bo danes poroka na Vignji, kakor je včeraj bila pod Skalo.

Drugi teden po poroki nekega jutra po solnčnem vshodu pomikala se je dol od Stanjelskih vrat mala procesija. Kdor je bil bistrega vida, razsodil je že lahko iz Dolenje vasi, da nesó bolniku zadnje popotnico, kdor je pa bliže pogledal, spoznal je gospoda Poljanca pri sv. opravilu. Ko pride pod Stanjela do kapelice Matere Božje, zavije jo po cesti na levo. Tedaj ni bilo več težko uganiti, kam je namenjen. Tam zadej ni pod Stanjelsko pastirovanje nikdo spadal, kakor samotar v potoku. In res, četrte ure potem bil je gospod Poljanec na konci svetega pota, pred brlogom samotarjevem se še enkrat obrne ter z Najsvetejšim blagoslovi pobožno množico, ki je do tu spremila svojega odrešenika.

Okolo pol ure trajalo je sv. opravilo. Potem pa začne se gospod Poljanec razgovarjati z bolnikom, ki se je duševno in telesno čutil pomlajenega. S

počasnim, a vendar dovolj jasnim, umljivem glasom začne samotar:

„Še nekaj, častiti gospod, bi vam rad razodel, predno zatisnem oči za ta svet, da jih v večnosti odprem. Ne vi, gospod Poljanec, ne drug tukaj ne vé, od kod sem prišel. Vsi imajo me za tujca, došlega iz daljnih krajev in nikomur se še sanja ne, da sem pred osemdesetimi leti po teh livadah skakal kot deček. O srečna tista leta! Bil sem pa edini otrok premožne hiše L. Oče je bil oskrbnik velikega posestva grofovega z Obročje gore. Kot tak bil sem pri grofovih zeló priljubljen že od mladih let. Večkrat sem zahajal na Obročnik, kjer sva posebno z Egonom, sinom grofa Gašparja, po otročje se zabavala in igrala. Bil je pa Gašpar stric grofa Antona spod Skale. Tudi ko sva z Egonom dorastla v mladeniča, ostala sva zmirom zvesta prijatelja, ni naju ločil stan, da, celó tesnejše se nas je obvila vez ljubezni. Tedaj se vé da, ko je Egon imel dvajset let, začel je iskati, kje bi se ženil. Snubiti je začel v R. v Trstu hčer bogatega kupca, ki ni bila sicer žlahtnega stanú, a obetala je donesti velikansko doto. Skupaj sva hodila snubit. Toda kmalo se je zvedelo, da deklé si je zbralo drugega in vkljubo volji očetovi, o Egonu še slišati ni hotla. Ta drugi pa je bil Damijan z Vignja, kateri bi zdaj moral biti gospodar na Vignji, bil je brat Vekoslavove matere. Lep je bil in postave vabljuje; zavzel je vsakoga, ki je ž njim občeval. Dokler sva imela tega tekmenca, ni bilo upati na zmago. Kaj storiti? Prišel je hudič svetovat nama. Skleneva Damijana

potrebno ukrene. Odpiše se pa občini posojilo 700 gold., ki ga je dobila o priliki letošnjih povodenj za popraviljanje ceste.

3. Okrajnemu cestnemu odboru Žužembskemu se dovoli, da sme v isti namen, kakor ad 1, pobirati za l. 1886 15% priklado.

4. Od okrajnega cestnega odbora Idrijskega v isti namen, kakor ad 1, sklenjena 20% priklada povekša se uradno na 21% ter se deželnemu odboru naroča, da zaradi predpisa in pobiranja te priklade potrebno ukrene.

5. Okrajnemu cestnemu odboru Loškemu, Radovliškemu in Ribniškemu se dovoli, da sme leta 1886 v svojem cestnem okraju pobirati 20% priklado na vse neposredne davke z izvanrednim nakladom vred v ta namen, da se pokrije v proračunu za l. 1886 izkazana potrebščina.

6. Od okrajnega cestnega odbora Logaškega v isti namen, kakor ad 1, sklenjena 31% priklada zniža se uradno na 25% ter se deželnemu odboru naroča, da zaradi predpisa in pobiranja te priklade potrebno ukrene.

7. Deželnemu odboru se naroča, da zaradi predpisa in pobiranja ad 1, 2 in 3 dovoljenih priklad potrebno ukrene.

8. Deželni odbor se pooblasti, da okrajnemu cestnemu odboru Škofjeloškemu pobiranje od njega v isti namen, kakor ad 1, sklenjene 15% priklade na vse neposredne davke z izvanrednim nakladom vred za l. 1886 potem dovoli in ukrene, ko bode načelnštvo omenjenega odbora predložilo pravilno sestavljen proračun za l. 1886 in dokaz, da se je dotični sklep postavno razglasil.

9. Za one okrajne cestne odbore, ki z 10% priklado na neposredne davke ne bi mogli pokriti potrebščine za l. 1886, pooblasti se deželni odbor, da jim pri dokazani potrebi in na podlagi pravilno sestavljenega ter s potrebnimi dokazili podprtega proračuna dovoli znotraj postavnih mej priklade nad 10% ter da ukrene potrebno zaradi pobiranja dovoljenih priklad.

Na vrsto pridejo občinske priklade, ki se dovolijo tako-le:

1. „Občini Dolenja Podgora, okraja Črnomeljskega za leto 1886 za občinske potrebščine 49% in za napravo zaklade za stavbo ljudske šole 25%, toraj skupaj 74% priklade na vse neposredne davke z izvanrednim nakladom.“

2. „Občini Kostel za župnijsko občino Faro za leto 1886 v ta namen, da se deloma pokrijejo stroški za stavbo farovža pri Fari, pobiranje 100% priklade na vse neposredne davke z izvanrednim nakladom vseh v župnijsko občino Faro vfaranih.“

3. „Občini Dobljče okraja Črnomeljskega za leto 1886 razun že od deželnega odbora za ustanovo zaklade za zidanje ljudske šole dovoljene 34% priklade še 46%, za občinske potrebščine, toraj skupaj 80% priklada na vse neposredne davke z izvanrednim nakladom.“

4. Občini Vrh okraja Črnomeljskega za leto 1885 razun že za popraviljanje šolskega poslopja in

za občinske in šolske potrebščine dovoljene 50% priklade še pobiranje 17% priklade za občinske in šolske potrebščine, toraj skupaj 67% od cele predpisane svote vseh direktnih davkov cele občine; dalje v davčni občini Vrh še pobiranje 5% priklade od cele predpisane svote vseh direktnih davkov za popraviljanje farovža in v davčni občini Damelj še pobiranje 35% priklade od cele predpisane svote vseh direktnih davkov za popraviljanje farovža na Vinici.“

5. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi vsem pod točkami I. do vštete IV. storjenim sklepom Najvišje potrjenje.

Ob 3/4 na 3 deželni glavar sklene sejo in prihodnjo sejo napové za soboto 16. t. m. ob 10. uri dopoludne.

Iz štajarskega deželnega zbora.

Učni odsek deželnega odbora je stavil naslednji nasvet:

„Gledé na to, da je „vindiš“ (slovensko) ljudstvo Spodnjega Štajerja večkrat želelo, da se otroci priučé nemškega jezika v šoli; gledé na to, da se želja razodeva s tem, da otroci slovenskega jezika obilo prihajajo v nemške mestne in zasebne šole, gledé na to, da je Spodnje Štajarsko navezano v občenji in koristi na nemški sever, gledé dalje na to, da je nemški jezik brezpogojno potreben za edinstvo in celoskupnost Štajarske da se ohrani edinstvo v državi in armadi stavi učni odsek nasvet: Z ozirom na to, da je nemški jezik dejansko potreben vsem prebivalcem Štajarskega izreka deželni zbor ponavlja željo, naj se na vseh šolah po Štavi nemškem jeziku podučuje toliko in tako, kakor to zahteva jasni promet, edinstvo v deželi, državi in armadi.“

O tem je bil tedaj v 20. seji 13. t. m. razgovor. Oglasi se najprej posl. Gödel, ter pravi, da se ne misli spuščati v razgovor zastran jezikov, ker tudi vlada ni izdala postave zaradi jezikov (namreč, ni se sprejelo v postave, da bi bil nemški jezik državni jezik [Staatssprache]. Pri tej debati so rekli namreč poslanci nenemške narodnosti, nemški jezik je tako že poslovni jezik med uradnjami ta stran Litave in v armadi, čemu toraj za postavno razglasjati, kar je že). V deželi se moramo med sabo porazumeti, a z nasvetom se ne more spoprijazniti ker se po enorazrednicah na Štajarskem vendar ne more vpeljati nemški jezik, ker otrok ne razume jezika in se ga v tako kratkem času tudi ne more naučiti. Izobraženje pomore človeku do boljšega kruha, a ne zgolj znanje jezika. Naj se toraj otrok v spodnjih razredih slovenski podučuje, a potem še le naj prestopi k nemščini.

Poslanec Dominkuš pravi med drugim, da nasvèt meri na to šoli vzeti znak narodnosti, to pa je vendar zoper bistvo šole in zoper državne osnovne postave. V ljubezni do maternega jezika in do domovine je podlaga državam, teh pravic ljudstva se ne sme nihče dotikati. Nasvèt podučnega odseka dela isto slovenskemu ljudstvu in mora se zavreči.

Hrvatskem, slednjič došel sem v Granico, do turške meje, kjer se ustavim in poprimem gozdarskega dela, pri nekem lesovnem velekupei. Ker je tako kmalo spoznal mojo spretnost, izvolil me je za pisarja v gozdarskem uradu. Pet let sem mu pisaril, v tem času sem se telesno ves spremenil in postaral, celó lasje so se mi začeli beliti. Tudi tu mi ni bilo ostati. Nerač me gospodar odpusti in mi dá pohvalno spričevalo. Spet sem se klatil drugi dve leti, dokler ne pridem nazaj v naše kraje. Tu izvem, da je Egon pred štirimi leti umrl, premoženje pripalo je pod Skalo. A v oporoki zapustil je 800 gld., od katerih obresti naj bi živel samotar, ki bi imel moliti in pokoriti se za njegovo dušo.

Štiri leta po smrti se še ni nikdo oglašil za to zapuščino. Grem jaz v grajski urad, skazem se s spričevalom, ter prosim, naj bi se meni naklonila samotarjeva zapuščina, ob enem naznamim kraj, kjer mislim samotariti, nad Podlazi. Umel sem dobro zadnjo voljo Egonovo bolj ko vsak drug človek. Ni bilo težko doseči, kar sem prosil. Radi so privolili v mojo prošnjo. Kmalo sem se naselil od nikoga poznan, prava skrivnost vsemu svetu. Zda je od tega petdeset let. Kako je moje življenje v tem času, znano vam je: pokora, molitev, mrtvičenje; koliko solz sem preli za svoj greh, samo nebo vé in moj brlog nad Podlazi. Pet let je od tega, ko so mi še ustanovnino vzeli in od tedaj se je mera skušnje dopolnila. Bogu je dopadlo zadnje leta še britkejša me tepsti, teh pet let priberačiti sem si moral večinoma svojo brano.

(Konec prih.)

Poslanec Moscon govori za nasvèt podučnega odseka. Enorazredna šola je le šola za silo, ki se bode morala umakniti. On pravi, da je nemški jezik potreben vsem Slovincem, da v Avstriji morajo občevati in da se ohrani edinstvo v armadi. Govornik je za nasvèt.

Poslanec Jerman graja v nasvetu besedo „vindiš“ namesto slovensko. On pravi, da je namški jezik koristen, a le do nekake določene meje, a ni treba ljudem jemati narodnosti. Slovenci niso zoper edinstvo v deželi, dokler se jim v Gradci pravica skazuje. Nasvèt je tudi zoper postavno, ker zahteva od deželnega šolskega sveta da prestopi njegov postavni delokrog.

Deželni odbornik pl. Schreiner pravi, v tem nasvetu ne gre za to, da bi bil nemški jezik podučni jezik (Unterrichtssprache), marveč da je učni predmet (Unterrichtsgegenstand).

Učni predmet je pa nemški jezik že sedaj povsod na Štajarskem, ako Nemci ne zahtevajo drugega, to že imajo.

Proti dr. Dominkušu omeni posl. Schreiner, da je slovenska občina, ktero je imenoval, sama zahtevala nemški podučni jezik; deželnemu šolskemu svetu ni nikoli prišlo na misel, komu delati silo, ni prav, ako zastopniki slovenskega ljudstva odvrčajo slovensko ljudstvo od nemščine, želja izrečena v nasvetu je dobrota za celo deželo.

Poslanec Kukovec oporeka, da bi bil nemški jezik neogiblivo potreben Slovincem, ker sicer bi Slovenci morali prenehati.

Poslanec Vošnjak pravi, da se le od neke druge Slovincem nemščina tako toplo priporoča; odkar je Avstrija zasedla Bosno, treba se je podučiti v kakem južno-slovanskem jeziku, pri nas v slovenskem.

Poslanca Šuš in Radej sta se odpovedala besedi.

Poročevalec Ausserer je še enkrat zagotavljal, da mislijo tukaj na nemški jezik kot učni predmet, nasvèt ne namerava „prenarediti slovenskih šol v nemške“, marveč se ozira le na dejanske potrebe. On pobija ugovore posameznih govornikov.

C. kr. namestnik pravi, da noče svoje osebe braniti napadov po poslancu Jermanu, vendar mora odločno reči, da je deželna šolska oblast ravnala zmirom postavno, ni imela postranskih namenov niti ni germanizovala. Ako se sprejme ta nasvèt ali ne, vlada se bode zmirom držala postavne poti.

Nasvèt se sprejme in seja se koča ob 3 1/4 uri popoldne.

Ako Nemcem v Graškem deželnem zboru res ni mar za družega, nego da se Slovenci priučé nemščine, je bila vsa ta debata čisto nepotrebna, Slovenec se rad uči nemškega jezika, posebno pa tačas, kadar mu je resnično potreben; starši bodo sami za to skrbeli, da se otroci naučé nemškega jezika, kadar jih pošiljajo v srednje šole; večina ljudstva ostane pa doma pri domačem ognjišču, čemu je tem tuji jezik — —. Stvar je pa menda vsa drugačna. Slovenci si mislijo: „Timeo Danaos et dona ferentes.“ Ne zaupajmo Nemcem, ako nam tudi prijazno govoré! Narod narodu ne zaupa, Nemci v Avstriji tudi ne ravnaajo tako, da bi jim Slovani mogli zaupati, ljudstva že izbegavajo in vznemirjajo zoper „voljo vlade“, ki je vendar vzela v svoj program: „Mir in spravo med narodi“. Vlada noče dražiti nenemških narodov, zavrgla je nasvèt postave: „nemščina naj bo državni jezik“. Kar pa vlada pozná za nepotrebno, hoče pa sedaj sprejeti Graški deželni zbor, on brani in zagovarja nemški jezik, kojega nihče ne napada, ko vsak spozná njegovo korist v „pravih mejah“. Toraj nemška demonstracija in nagajivost ali še kaj drugega — —. Kaj sta že rekla c. kr. deželni namestnik na interpelacijo Neckermannovo in pl. Vaser pri prisegi grofa Gleispacha?

Iz 20. seje dne 13. januarja navedem še to-le: Ljudskih šol je na Štajarskem 842, v preteklem letu jih je prirastlo 15; 12 šolskih zgradb je bilo na novo postavljanih, 29 pa povekšanih.

Zastran šolskega obiskovanja je kazal poslanec Jerman na nedostatko posebno na spodnjem Štajarskem. Govornik želi, da bi se v letna poročila v ljudskih šolah naznanilo: koliko učencev pride na jednega učenika, kako daleč od šole otroci stanujejo, koliko da dežela, koliko posamezni okraj potrosi za šolo in potem koliko otrok ostane opoludne brez kosila. Kedar se enkrat to objavi, potem se

zuebiti se. Jaz sem imel grozoviti naklep zvršiti, obetala se mi je bogata nagrada. Kmalo se mi je posrečilo.

Bilo je neko pomladansko noč, ko se je iz R. vračal proti D. vasi. Dobro sem vedel, da ima priti. Pri drugem potoku prežim, tam kjer se z mosta vidi kakih šest ali sedem sežnjev globok prepad. Ko pride čez most, se z nasprotni strani osemljen z vso silo va-nj zaletim, in ker ni ničesa slutil, telebil je čez nizko ozidje dol v prepad. Nisem več pogledal za-njim, tudi ne slišal najmanjšega glasu. Tekel sem naravnost domov, šel spat, a drugo jutro vstal, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Še le dva dni potem se je slišalo, da je bil Damijan z Vignja najden v drugem potoku ubit. Na-me, seveda, kdo bi bil mislil, saj je bil moj oče župan, a naša hiša daleč okrog od vseh spoštovana. Preiskavali so sicer, a po morilecu ni bilo najmanjšega sledu. Slednjič pustili so vse. Jaz pa sem bil tako drzen, da sem šel celó za sprevedom, ko je bil pokopan. Vendar pa na pokopališču me je nekaj presunilo, bil je prvi glas pravičnega Boga. Prva lopata zemlje, ktero je vsul duhoven na rakev v grobu, je tako grozno zašumela v moji glavi, da sem moral zbežati s pokopališča. Od tedaj nisem imel več miru ne po noči, ne po dnevi. Žalost in grizenje vesti me je tako peklo, da sem tudi telesno jel hirati in bledeti. Vzroka seveda nisem nikomur razodel. Prestal sem še pol leta doma, potem pa sem zginil, od nikogar se ne poslovišči. Šel sem, kamor me je pot peljala, brez živeža, brez denarja, brez cilja. Ker sem vsega pogrešal, moral sem se z beračenjem živeti. Klatil sem se po Kranjskem,

bode videlo, kako utemeljeno je to, kar je on povedal.

Deželni odbornik Schreiner je sicer rekel, da tako reči spadajo deželni šolski oblasti. Deželnemu odboru so merodajne le večje številke, a ne podrobnosti.

Poslanec Vošnjak je zagovarjal nasvete Jermanove in je povdarjal, ako se vpelje poldnevni poduk, ne bodo otroci brez kosila. — (Šolska postava ima pač marsiktere ojstrine; lahko bi bilo odpraviti marsikaj robatega, podučevanje in napredek bi pri tem nič ne bila oškodovana. Na Kranjskem tu in tam privolijo poldnevni poduk, tudi na večrazrednicah, ako predlagajo to okrajni šolski sveti; iz besed poslanca Jermana in Vošnjaka se dá sklepati, da na Štajarskem to ni bila navada dosihmal; — a vendar bi bilo s tem otrokom in starišem vstroženo, a šoli ne na škodo!)

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. januarja.

Notranje dežele.

Kake so naše državne denarne razmere v današnjem času? To vprašanje si je izvestno že ta ali oni predložil in si je skušal dovoljen odgovor vstrojiti. Oujmo, kaj piše o tem „Prag. Ab.“ „Ko je sedanja vlada stopila na krmilo leta 1879, bile so naše finance zaradi zasedanja Bosne in Hercegovine jako razrite. K temu je tudi mnogo pripomogla preosnova naše vojske. Primanjkljaja imeli smo leta 1880 za celih 50 milijonov goldinarjev, kateri se je pa že čez dve leti znižal na 38.7 milijonov in leto kasneje na 31.7. Leta 1884 je deficit (primanjkljaj) zopet narastel, ker je silno veliko denarja zahtevala zgradba Arlske železnice. Zato je bilo pa ravno kar minulo leto ugodnej, v katerem se je deficit skrčil na 15.2 milijonov. Še ugodneje v tem smislu, če odbijemo vse javne zgradbe, bode pa leto 1886, kjer se ga ni več nadjati kakor le 6.6 milijonov. Kmalu bomo doživeli čas, da ne bo v naši državi nobenega deficita več, ko se bode na leto toliko dobilo, kolikor se bode potrebovalo za stroške. „Prager Ab.“ trdi, da se je ta vspeh dosegel, ne da bi se bili direktni davki povišali in da se za lanskega deficit ni prav nič na posodo jemalo, temveč se je pokrilo s tistimi svotami, ki so kot ostanki po blagajnicah zaračunjeni; če se dalje pomisli, da pa kljub temu potrebščina od leta do leta raste, se mora reči, da ima Avstrija sedaj dobrega gospodarja. Obresti so se znižale kar je vedno in povsod znamenje, da denarja ne manjka, da ga celo ponujajo, kajti poceni je le tista reč, ktere človek ne more lahko v denar spraviti in jo mora ponujati. V državi pa nizke obresti še nekaj drugega pomenjajo. One so znamenje, da ima načelni minister in njegov kabinet v inostranstvu veljavo! To je pa sedaj v Avstriji istina. Če tudi nam Taaffejevo ministerstvo niti deseti del tega ni prineslo, kar smo od njega pričakovali, tega mu vendar ne moremo odrekati, da je ves čas dobro gospodarilo, in da si je povsod veljavo pridobiti znalo.

Iz **Tirolskega deželnega zbora** še nekaj. Greuter namreč tudi ni molčal. Spominjal je zbrane poslance na vse šolske debate, kar se jih je ondi že napravilo od leta 1868 in v kljub temu se razmere niso še prav nič zboljšale. Tak je novošegnji konstitucionalizem! Še celo ob to so nas spravili, kar smo si pod absolutizmom priborili. Ni ga naroda v Evropi, ki bi bil v najnovejši dobi tako odločno povdarjal svojo voljo, kakor ravno Tirolci, toda vse skupaj ni nič pomagalo, ker liberalcem ni bilo tako všeč. Sedaj je pa skrajni čas, da se nam izpolnijo naše želje. Tistega večnega „non possumus“ mora enkrat konec biti! Država nima in ne more imeti pravega nadzorništva v šoli, ker jo sestavljajo politične stranke. Le cerkev, edina cerkev, ki zastopa večne resnice, zamore imeti v katoliški državi nepristransko nadzorstvo v šoli. Katoliški stariši svojih otrok ne morejo v druge šole pošiljati, kakor v katoliške in vsaka sila upira se tukaj prosti vesti. Tu ni nevtralnih (internacionalnih) knjig in ne nevtralnih učiteljev. Kako da liberalci smatrajo prostost katoliške cerkve, dokazujejo verske postavbe. Cerkveni poglavar, sv. oče, naj bi po tistih ne imel nobene besede in take postavbe so skrpal katoliki! Kakošna pa je zaradi tega tudi nova šola? Liberalci sami priznavajo čedalje bolj, da jih je vkanila; otroci se ne naučijo tega, česar so se ustanovitelji njeni nadjali, ker so preobloženi z marnjami. Konečno moram pa še omeniti, da smo jako hvaležni profesorju Thanerju za njegove izjave. Sedaj imamo zopet zaupanje do sedanje vlade in zato bomo zahtevali versko šolsko postavbo. Poprej ste nam vedno pod nos dajali, da se nam je ura stekla; no, dobro; sedaj jo hočemo zopet naviti! Počasi pojde sicer, dokler se ogreje, šla pa vendar-le bo! V državnem zboru postavil se bode okvir, v katerem bo imela verska šola zopet svoj prostor. Pri tem poslu pomagali nam bodo tudi Čehi, ki imajo več razuma za pravico, kakor drugi. Železnega obroča ne bote

nikdar razbili; če se nam bode pa vendar kaj upiralo, pridali bomo naši uri novih utež in zopet bo šla z nami do konečne zmage!

O **novih puškah**, o katerih smo v torek pisali, je že oficijozni dementi za nami, česar smo se tudi nekoliko nadjali; kajti kako bi bilo le mogoče, da bi se tako imenitna objava vsaj enkrat, če že več ne, ne dementirala. Vladni oficijozus, duh ki vedno in vse zanika, trdi, da tem in vsem drugim takim novicam o novih puškah vsakega pravega temelja manjka. Resnice, pravi oficijozus, je le toliko na tem, da kakor po vseh drugih velikih državah, se tudi pri nas višji vojaški krogi pečajo s poskušnjami vseh najnovejših pušek, posebno pa s puškami opevovalkami. Da je to možno, se morajo take puške se ve da med množico razdeliti. Od tod toraj tistih 1500 pušek, ki so bile med nektere Dunajske čete razdeljene in s katerimi se poskusi delajo. Oficijozus jako modro sklene: da tako dolgo, dokler novih pušek opetovalek kaka druga velesila ne vpelje, se tudi nam za tiste nič ne mudi, ker bodo zahtevale velike svote denarja in mnogo požrtvovalnosti in poduka od vojaške strani. Z novimi puškami je vedno tako, kakor z novimi topovi in oklopnimi ploščami na vojni parnikih. Na obeh krajih delale so se vedno nove iznajdbe; kmalo so imeli ploščo, o kateri se je pisalo, da ga ni topa, ki bi ji bil kos; ne dolgo na to jeli so pa delati poskušnje z novim topom, o katerem so zopet trdili, da je ni plošče, ktere bi ne prebil, kakor bi jo prevrtali. Vspeh je vedno spodril vspeh in novim iznajdbam pot odpiral. Prav tako bode tukaj, le da tu mesto plošče in topa stojite država državi nasprotno. Ena si omisli nove puške, češ, sedaj-le jim bom pa v bodoči vojski uro navijala. Ni jih še dobro med vse svoje čete razdelila in že se preskrbi njena soseda s še zdajno boljšim blagom. To pojde tako daleč, da bodo države na ta način same sebe ugonobile dospesvi do skrajnosti, kjer ne bodo več naprej mogle.

Vnanje države.

Srbske baharije niti bolgarske batine niso mogle zatreti. Tako vam silijo povsod na dan, kakor plevel v dobro zagnopeni pa slabo izpleti njivi. Srbi so namreč v „Budap. Corr.“ skovali dopis, v katerem trdijo, da bodo z nezanesljivimi Bolgari mir sklepali z vso zavestjo, da niso bili nikjer (?) tepeni (!) in da bodo zaradi tega strogo zahtevali kot conditio sine qua non, da se ohrani ravnotežje na Balkanu, ker bi bil drugače vsak mir na Balkanu jako dvojilive vrednosti. Če se bodo pri sklepanju miru v poštev jemale določbe Berolinske pogodbe in če se bodo Srbom dalo tudi materialno poročstvo, da bode Bolgarija na dalje Berolinsko pogodbo spoštovala, bodo Srbje zadovoljni in ne bodo ničesa ugovarjali. Kakor hitro bi se pa Bolgarija povikšala, bodi si z dovolenjem Turčije, bodi si z odobravanjem velesil, Srbom bi se pa ničesa ne pripoznalo, (so že dobili od Bolgarov, kar jim je šlo), ne bodo nikdar dovolili v mir. Če bi Evropa res dovolila, da se Bolgarija in Rumelija zedinite, mora se na vsak način Srbiji pripoznati Vidinsko in Trnsko okrožje in poslednje še temveč, ker bi sicer Bolgari priložnost imeli vsak dan, kadar bi se jim poljubilo, Macedonijo napadati; kaj takega se pa vendar ne sme trpeti. To sme Srbija po vsi pravici zahtevati, ktera, če tudi je sovražnika veliko premalo cenila ter ne pomislila, da se bodo vsi rumeljski batalijoni z Bolgari skupno bojevali, kljub temu ni bila nikdar in nikjer tepena (!), da še več: general Horvatovič bi se bil v dveh dneh celó Vidina polastil premagavši ga, ko bi se Khewenhüller ne bil vmes vtaknil. (Če je Srbom li znano, zakaj pes ni zajca vjel?) Koliko je pa vreden plen, ki so ga Srbi Bolgarom pobrali. Devet topov so jim vzeli; od teh jih je osem v Belemgradu, deveti, kterege so ob enem popolnoma razbili, pa v Kragujevškem arzenalu. Kaj pa še le zastave, orožje, strelivo in vjeti, katerih število je na tisoče! Naj Bolgari kaj takega pokažejo! Razven mrvice vjetih Srbov se ne morejo prav z nobeno rečjo pohvaliti (?). Da smo se spred Slivnice umaknili, vzrok je bil vojni minister Petrovič, ki nam ni pravočasno poslal streliva, za kar se mu bode pa že ura navila. (Petroviča so te dni izročili na Dunaj v neko blaznico in v resnici vso krivdo nanj zavračajo, češ, saj se ne bo mogel braniti, ker nori). Na to Srbje še naštevajo, kako bi bili še Bolgare naklestili, kajti ves prvi in drugi nabor imeli so pripravljeni, da bi bili planili na-nje: v Kragujevcu pa 200.000 patron izdelanih. Kaj pa še le topništvo! Konec je, da če se ne bode njenim vstreglo, je vojska zopet neizogibljiva.

Ko je bil Grevy zopet izvoljen za predsednika **francoski republiki**, sporočil je takoj po svojem poslancu Foucherju na Dunaj, da mu je najbolj goreča želja, da bi se v Evropi tudi na dalje mir ohranil in da bi se orientalske homatije lepo in pametno dokončale. Posebno pa želi, da bi se dosedanje dobre razmere med Avstrijo in Francosko tudi še na dalje ohranile. Grof Kalnoky mu je na to sporočil, da ima Avstrija za Grevyja še vedno staro sočutje in spoštovanje. — Novi ministerski načelnik Freycinet se pa ni še dobro ogrel na novem stolu in že namerava reči, ki mu ne bodo niti božjega blagoslova še manj priznanja in hvaležnosti priprostega prebivalstva prinesle. Najpoprej hoče prirediti priprave, kako bi se dal s časoma odpraviti konkordat; takoj na to polastil se bode pa poslastva mrtve roke, ktero hoče duhovščini od-

vzeti in državi v žrelo vreči, kakor so to na Laškem napravili. To bode začetek tega, kar je Francoska doživela konec minulega stoletja. Lačnega proletarijata imajo dandanes ondi še več, kakor ga je bilo tedaj in druge okoliščine so pa tudi jako ugodne. Celó Bonapartisti so do dobrega prepričani da se sedanje homatije ne morejo drugače rešiti, kakor — z revolucijo.

V 14 letih, začenši od l. 1871, so že na **Francoskem** imeli 102 ministra. Ako to pojde tako naprej bodo po zbornicah sedeli sami vpokojeni ministri. Seje bodo potem mirne, ker nihče ne bode potem ministrov spodril, večina dela po zbornicah škandale, da spodrine kakega ministra. Dolgo pač tudi to ministerstvo ne bode vladalo, za to bodo skrbeli že liberalci.

Za vojsko v **Sudan** so Turki boljji kakor Angleži; tako pravi Muktar paša, ker Turki ne nahajajo upora od verske strani. Mir napraviti v Sudanu bode le mogoče, ako se z eno roko vojska z drugo mir prinese. — Pripoveduje se, da Mahdisti zopet prodirajo in se pričakujejo novi boji. — To je menda vsak pameten naprej vedel, da vojske ne bode konec; ako Sudance pri enem kraju zapodé, pridejo pa drugi zopet.

Včerajšnji telegram iz Novega Jorka nam prinaša po ameriškem konzulu potrjeno novico, da so se Nemci v resnici polastili **otokov Samoa**. Vzrok je bil menda nek upor, ki je nastal na Samoa otokih med ondašnjo vlado in tamkaj naseljenimi Nemci in bi se bil lahko za Nemce jako žalostno končal, če bi jim ne bil v pravem času prihitel nemški vojni parnik „Albatros“ na pomoč, ki je po naključji tjekaj došel. Takoj ko je zvedel, da so nemški naseljenci ondi v smrtni nevarnosti, izkreal je svoje pomorščake, ki so z orožjem v roki svojim rojakom na pomoč hiteli. Kralj je pobegnil. Nemci so razvili svojo zastavo, samoško so pa spravili. Proti temu koraku vložila sta ugovore angleški in ameriškanski konzul. Angleži dalje tudi še trdijo, da jo je kralj samo zaradi tega pobrisal, da bode jednega večih otokov v naglici proti Nemcem na noge spravil. Nemci ondi naseljeni so v silnem strahu in se vsi od prvega do poslednjega bojé, da jih domačini ne bodo pobili in poklali. Na več krajih so jim požgali poslopja. Kapitan jih je sicer tolažil, potolažiti jih popolno ni mogel. Veliko razburjenost prevzročilo je zasedanje samoških ali brodarskih otokov v tistem morji po Nemcih tudi v Londonu in Novem Jorku, ker med temi tremi državami obstoji pogodba, da si imenovanih otokov nobena teh treh ne sme priklopiti, temveč ostanejo samostojni. Tu bodo Nemci prej ko ne zopet kako Karolinsko homatijo doživeli.

Statistischer Bericht

der Handels- und Gewebekammer in Laibach für das Jahr 1880.

Tako se imenuje knjiga, kakoršne smo že dolgo pričakovali. V njej se nam na 465 straneh v veliki osmerki v številkah predstavlja prebivalstvo, kmetijstvo, obrt, trgovina, promet in javni zavodi kranjske dežele. Koliko marljivosti, vstrajnosti in potrpežljivosti je bilo treba sestavljalcu (oziroma sestavljalcem), da se je zvršilo tako obširno delo, ume le tisti, kateri je kdaj taka dela v rokah imel. Skoraj bi rekli: v nekterem oziru preobširno delo, kajti po našem, se vé nikakor merodajnem mnenji bi si bilo izmed 98 primerjajočih tabel o absolutnem in relativnem prebivalstvu jih najmanj polovico brez vse škode lahko opustilo; isto tako bi bil lahko izostal ves „Anhang“ od 154 do 197 strani. Pri nekterih številkah, v katerih se nam kaže posebno nasprotje, bi želeli male opazke. Tako je pri kmetijstvu in gozdarstvu v Ljubljanski okolici čez 11.000 delavcev, v Kranjskem okrajnem glavarstvu čez 9700, v Radoliškem okrajnem glavarstvu čez 9200, v Kamniškem pa le 2889. Tega si ne moremo pojasniti, saj se Kamniški okraj v kmetijstvu dosti ne razločuje od omenjenih treh okrajev. Ali pa: leta 1877 je bilo na Kranjskem oddanih 615 državnih depeš, l. 1878 963, l. 1879 pa samo 11, l. 1880 pa samo ena. Tega navaden človek ne more umeti.

O pomotah ne moremo govoriti. Sicer se pomote nikjer laglje ne vrinejo kot v statistiki, a one se tudi nikjer težje ne zasledé.

Pač pa moramo omeniti nektere pomanjkljivosti. Iz podatkov na str. 221 smo preračunili, da se je zemljiški dolg v desetih letih (1871—1880) pomnožil za kacic 16 milijonov, ali nikjer se nam ne pové, koliko znaša ves zemljiški dolg, koliko je čistega zemljiškega prinosa in koliko so zemljišča vredna. O domači obrtniki knjiga molči, isto tako se nikjer število rokodelskih pomočnikov in vajencev ne omenja. Pri veliki obrtniki (v fabrikah ali tovarnah) ne zvemo, koliko so imeli delavci na dan plačila, koliko ur so delali, kje je bilo ponočno delo

v navadi, koliko je bilo med delavkami omoženih in koliko neomoženih. Pri prometu sicer zremo, kaj in koliko se je l. 1880 na vsaki postaji južne in državne železnice na Kranjskem sprejelo in oddalo ali o tem, kaj in koliko se je na Kranjsko uvozilo in izvozilo, knjiga molči. Ako nam knjiga pové, koliko hektolitrov žita, koliko centov kostanja itd. se vsako leto na Kranjskem pridela, bi nam lahko tudi uvoz in izvoz aproksimativno naznanila.

V narodnem oziru bi pa smeli že nekoliko več pričakovati. S početka, ko se govori o prebivalstvu, je knjiga utrakvistična, t. j. nemško-slovenska; a v naslednjih poglavjih je vsaka slovenska besedica izključena. Vsa knjiga bi morala biti tudi slovenska; to bi ne bil luksuz, ampak živa potreba. Gotovo je trgovinska in obrtniška zbornica v prvi vrsti poklicana, da nam preskrbi slovensko trgovinsko in obrtniško terminologijo in gotovo je njena dolžnost, da daje slovenskim trgovcem in obrtnikom (in teh je velika večina) slovenska poročila. Marsiktera krajevna imena so še bolj barbarično pisana, kot na kartah generalnega štaba. (Mogoče je pa, da se zdaj slovenska izdaja tiska in potem odpadejo naše opazke.)

Nekako čudno se nam zdi, da se statistika od l. 1880 še le zdaj dá na svetlo. V petih letih se marsikteri podatki zelo spremené. A tolažimo se pričakujoč, da bo statistika od zadnjega petletja (1881—1885) ob letu v naših rokah, da bomo lahko prevdarjali, kje in kako smo v zadnjem desetletju napredovali. Najnovejšo statistiko bi pa tudi zato radi imeli, da bi vendar enkrat o zadrugah kaj zvedeli. Ker časniki o tej jako važni zadevi trdovratno molče, ne vemo ali se vlada ne zmeni za zadruge ali se časniki ne menijo.

Da bi nas pa nihče napačno ne umel, rečemo, da smo prav veseli knjige, ako je tudi pomanjkljiva. Mi pomanjkljivosti ne stavimo na rovaš sedanjemu sostavljavcu, ampak prejšnji liberalni dōbi, ki se je za vse drugo menila, samo za to ne, kako se delavcu godí. Mi mislimo, da sostavljavec zagadel ni priobčil najpotrebnejših podatkov, ker jih do l. 1880 vladajoči krogi niso preskrbeli.

Dolžnost narodno-gospodarskih pisateljev je zdaj, da posamezne številke tega obširnega poročila postavijo v mozaik, da suhoparnim številkam vdahnejo življenje. S.

Domače novice.

(Dnevni red XV. seje deželnega zbora kranjskega) dne 16. januarja 1886 ob 10. uri dopoldne. 1. Branje zapisnika o XIV. deželno-zborni seji dne 14. januarja l. 1886. — 2. Naznanila deželno-zbornega predsedstva. — 3. Poročilo gospodarskega odseka o § 3. A, marg. št. 8. letnega poročila o nadzorovanji živinskih sejmov. (Priloga 67.) — 4. Poročilo gospodarskega odseka o § 11. marg. št. 9. letnega poročila o sredstvih proti ciganom. (Priloga 73.) — 5. Ustna poročila finančnega odseka: a) o prošnji Zapletov Marije za podaljšanje in povečanje miloščine; b) o prošnji Ganglne Alojzija, učenca na tehnologičnem obrtnem muzeji na Dunaji za podporo; c) o prošnji Kralja Jakoba, učenca na obrtni šoli na Dunaji za podporo; d) o prošnji Föderl Ivane, učiteljice za ženska umetna dela za podporo; e) o prošnji Marije Hlavka, učenke na obrtni šoli za ženska ročna dela na Dunaji za podporo; f) o prošnji županstva v Planini, da bi se bolnišni oskrbovalni stroški za dva občince prevzeli na deželni zaklad; g) o prošnji pridelovalcev domačih žganih pijač na Dolenjskem za oprostitev užitninskega davka; h) o prošnji Neže Guri glede odpisa 500 gld. oskrbovalnih stroškov po Oswaldu Guriju; i) o prošnji občin Bled in Gorje glede podpore 500 gld. za zgradbo ceste ob Blejskem jezeru; k) o prošnji nadučitelja Gasparin Gašperja za trimesečno predplačilo; l) o prošnji učiteljske vdove Vidmar Filomene za povečanje in podaljšanje miloščine; m) o ponudbi glede nakupa prirodninske zbirke farnega oskrbnika na Šenturski Gori gospoda Simona Robiča. — 6. Ustno poročilo gospodarskega odseka o § 3. B. letnega poročila: II. „o hipotečnih dolgovih“, III. „o personalnem kreditu na kmetih“. — 7. Finančnega odseka poročilo o dovoljenji deželnega doneska 50.000 gld. za gradnjo lokalne železnice iz Ljubljane v Kamnik (k prilogi 34. priloga 75.) — 8. Ustno poročilo upravnega odseka o Kranjskega mesta prošnji za dovoljenje naklade od piva. (Priloga 54.) — 9. Ustno

poročilo upravnega odseka glede privoljenja priklade za občino Kočevsko. (Priloga 72.) — 10. Gospodarskega odseka ustni poročili: a) o prošnji občine Col zavolj znižanja vinskega daca; b) o ministerskem razpisu zavolj davčnih eksekutorjev.

(Umorjeno našli) so 16letno dekle danes zjutraj v „zeleni jami“ ob južni železnici pod Ljubljano proti Zalogu. Bila je grozovito razmesarjena. Na mesto hudodelstva odpeljala se je danes komisija c. kr. okrajnega glavarstva.

(Č. g. Tomaž Keber), vpokojeni župnik Tržaške škofije, je včeraj v Šmartnem pod Šmarno goro v 74. letu svoje starosti za srčno vodenico umrl.

(Lepo in posnemanja vredno dejanje g. polkovnika domačega peš-polka št. 17.) Ranjki Jak. Verbaj, katerega so včeraj spremili k večnemu počitku, si je bolezen pri vojaki nakopal, ktera ga je sedaj v cvetu njegove mladosti spravila pod zemljo. Brata njegova tudi še oba vojaka v rezervi šla sta zaradi tega g. polkovnika, Heyrovskega, domačega peš-polka prosit za vojaško godbo, ktera naj bi ranjega, ki je takorekoč posredno padel kot žrtva v spolnovanji svoje podaniške dolžnosti, spremlila k sv. Krištofu. Gosp. polkovnik Heyrovsky je prošnjo takoj uslišal in je drage volje celo vojaško godbo dovolil.

(„Rogača“) izšla je ravnokar druga številka. Šaljivi list izhaja 1. in 15. vsakega meseca. Novi naročniki dobé še obe številki.

(Savinjski „Sokol“) imel je 3. t. m. meseca v Mozirji svoj občni zbor. Društvenikov ima 110; po raznih krajih Malega Štajarja se bodo nastavili poverjeniki. Za starosto je bil izvoljen g. Lipold, za podstarosto g. Vrankovič v odbor pa gg. Gabršek iz Vranskega, Kovačič, Levstik, Škofler in Pirš pa iz Mozirja.

(Občinski zastop) v Šentjurji pri Celji sklenil je zana prejšnje slovensko uradovati.

(Dijaško semenišče „Victorinum“) na Štajarskem je imelo v kratkem dva srečna dneva. Častni kanonik in profesor dr. Matija Robič v Gradeu, podaril mu je državno obligacijo za 1000 goldinarjev. Ranjki g. Šrol, župnik Ljutomerski, postavil ga je pa za svojega glavnega dediča.

(Klub avstrijskih turistov) nabral je do sedaj za poplavljenca po Tiroljih, Koroškem in Kranjskem zdatno svoto 9500 gold.

(Velik požar) bil je v soboto večer v Gradiški. Vnela se je tovarna za kavine surogate, eikorijo itd. V treh urah jo je ogenj popolnoma razdjel in za 50.000 gold. škode napravil. Zavarovana je bila za 40.000 gold. pri „Riunione“. Zgorelo je veliko fig in že dovršenih surogatov.

(Priručni rječnik sveobčega znanja ili mala hrvatska enciklopedija) imenuje se literarno delo, ki pod navedenim naslovom v snopičih po 3 do 4 pole obsegajočih izhaja v veliki osmerki na vsakih 4 ali 5 tednov v Osjeku. Vrednik in založnik sta ji dr. Koch in Mencin, velja pa vsaki snopič 40 kr. Dosedaj izišlo jih je že pet. Skupno delo bode obsegalo kakih šest zvezkov po 12 do 15 snopičev. Upamo, da nam bo o tem kak strokovnjak kaj več sporočil.

Razne reči.

— V Meranu na Tirolskem je za zidanje protestantske cerkve veliko pripomogel nemški cesar Viljem. — Tirolci, kakor znano, niso bili nič kaj veseli te protestantske cerkve, a na merodajnem kraju so povdarjali, da protestantska cerkev je potrebna tujcem, ki se tam zdravijo. Sedaj je pa vse mirno, in katoliška duhovščina prav nič ne kali miru. A vse drugače protestantje in njih pastor. Za slavnost otvorjenja dali so tiskati dvoje povabil, ene so mislili izdajati v Meranu, druge v inozemstvu, teh eno se je zgubilo tudi k vredništvu „Tirol. Stimmen“. Na tem povabilu je bila v kamnu tiskana podoba protestantske cerkve v Meranu z napisom: Hie Rom, — Hie Wittenberg. Kaj ne, pogumni so ti ljudje, tudi se ne bodo bali raztrositi verskega prepira po tirolskih dolinah.

— Madeži od maščobe, voska itd. odpravijo se iz sukna tako-le: Vzame se 1 del bencina in 30 delov močnega vinskega cveta, oboje skupaj se dene v steklenico in se večkrat spolje. Čez osem dni se dene še 10 delov salmijakove in vse se pomeša. Ta voda se tako rabi, da se cunja namoči in madež toliko časa namaka, da se nesa vsa razkroji. Potem se drgne s suho cunjeno enake snovi previdno toliko časa, da madež zgine.

Telegrami.

Dunaj, 15. jan. Kakor listi sporočajo, vmirovljen je v naučnem ministerstvu ministerialni svetnik Gnievosz. Na njegovo mesto pride namestniški svetnik Bittner. Dunajski uradni časnik objavlja imenovanje Bittnerjevo in ono sekojskega načelnika Spauna za ministerialna svetnika v naučnem ministerstvu.

Pariz, 14. jan. Grevy je podpisal dekret, s katerim so pomiloščeni vsi politični zločinci od leta 1870 pa do sedaj.

Pariz, 15. jan. V kamorah se je Grevy-jev nagovor prečital na občno zadovoljnost. Grevy se zahvaljuje za zopetno izvolitev in pravi, da je republikanska vlada edino zmožna za blagor Francoske skrbeti.

Umrli so:

12. dec. Anton Urban, umirovljeni gozdar, 76 let, sv. Jakoba trg št. 11, Marasmus svnilis. — Jakob Verbaj, črkostavec, 28 let, sv. Florjana ulice št. 7, jetika. — Jera Orli, gostija, 72 let, Kravja dolina št. 11, vsled raka.

Tuji.

13. januarja.

Pri **Maliču**: Schulte, trgovec, iz Monakovega. — Wendekind, Mond in Menks, trgovci, z Dunaja. — C. Fuchs, posestnik, iz Kokre.

Pri **Stonu**: Franc Thur, zasebnik, z Dunaja. — Marija Sencina, zasebnica, iz Hüllbena. — Morie Rosenfeld, trgovec, iz Siofoka.

Pri **Tavčarji**: Jonez Obad, dež. poslanec, iz Zagreba. — Franc Petkovšek, tesarski mojster, iz Loke.

Pri **Bavarskem dvoru**: Janez Tschernutzer, pivovarnar, iz Weissensteina. — Andr. Plavetz, iz Jähringa.

Pri **Južnem kolodvoru**: Janez Kühnel, fabrikant, iz Kreibitza.

Pri **Avstrijskem caru**: Štefan Suligoj, trgovec, iz Čepovasa. — Anton Schiava, trgovec, iz Čérknice.

Pri **Virantu**: Jakob Dereani, posestnik, s sestro, iz Žužemberka. — Josip Klun, trgovec, iz Ribnice. — Frano Podboj, posestnik, iz Ribnice.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. januarja

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 15	kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84 „ 25	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 „ 60	„
Papirna renta, davka prosta	101 „ 15	„
Akcije avstr.-ogerske banke	871 „ —	„
Kreditne akcije	298 „ 20	„
London	126 „ 85	„
Srebro	— „ —	„
Francoski napoleonid.	10 „ 04	„
Ces. cekini	5 „ 93	„
Nemške marke	62 „ 10	„

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani

(1) se dobiva

Okrožnica

Njih Svetosti papeža Leona XIII.

krščanski uravnavi držav.

Obsega 32 strani v osmerki in velja 6 kr., kdor jih naroči več skupaj jih dobí še ceneje.

Priznana nepokvarjene izvrstne

voščene sveče

izdelujejo

(6)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Kongo - cevke.

Najnovejše za kadilce, kar ni prav nič zdravju škodljivo.

Velja jih 100 le 85 kr. in so pripravne za vsakega, naj že kadi cigarete, smodke ali viržinke. Razpošilja jih raznovrstne proti povzetju (2)

tovarnična zaloga Julija Weiss-a

na Dunaji, I., Rothenurmstrasse Nr. 23.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.